

Ex oriente lux

POLONIA CHARKOWA

Nr 7 (165)
2016 r.

PISMO STOWARZYSZENIA KULTURY
POLSKIEJ W CHARKOWIE

www.polonia.kharkov.ua

Lato z Polską

W czerwcu uczniowie Szkoły Polskiej w Charkowie wzięli udział w wyjeździe edukacyjnym dla dzieci i młodzieży polskiego pochodzenia w ramach projektu „Moje Lato z Polską”.

Cd. na str. 10-11

W numerze m. in.:

- XXV Szczyt NATO 2016
- Papież Franciszek dziękuje Polsce za gościnność
- 1000 lat między Dnieprem i Wisłą
- Краків приймає Всесвітні дні молоді

- X Polonijne Spotkania
- VI Мировой съезд полонийных учителей
- Польська музика: топ 10 сучасних виконавців
- Kuchnia polska: golonka z dipem grillowym

Przywódcy z całego świata w Warszawie

Największy w historii XXV Szczyt NATO 2016 obradował w dniach 8-9 lipca w stolicy Polski. Wzięło w nim udział 61 delegacji z 28 państw NATO, krajów partnerskich i Organizacji Międzynarodowych, w tym 18 prezydentów i premierów 21.

Główne obrady toczyły się przy owalnym stole usytuowanym w specjalnym namiocie na płycie warszawskiego Stadionu Narodowego PGE. Szefowie delegacji spotkali się też w Pałacu Prezydenckim w sali, gdzie w roku 1955 podpisano Układ Warszawski.

Obrady Paktu Północnoatlantyckiego w Warszawie pokazały, z jak wieloma zagrożeniami i wyzwaniem musi mierzyć się NATO. Zapadło kilkanaście decyzji istotnych nie tylko dla samych państw członkowskich Sojuszu, ale i dla całego Świata.

Oto niektóre z najważniejszych ustaleń.

Przywódcy państw NATO podjęli decyzję o wzmocnieniu Wschodniej Flanki Sojuszu poprzez rozmieszczenie czterech batalionów liczących po ok. 1000 żołnierzy w Polsce i krajach bałtyckich. USA będzie państwem ramowym batalionu w Polsce, Kanada - na Łotwie, Niemcy - na Litwie, a Wlk. Brytania - w Estonii. W Polsce znajdzie się też dowództwo brygady pancernej, które będzie kontrolowało działania batalionów również w państwach bałtyckich. Ponadto do Polski ma też trafić 150 żołnierzy brytyjskich.

NATO i Unia Europejska podpisały pierwsze w historii porozumienie o

wzajemnej współpracy w dziedzinie bezpieczeństwa, m.in. w kwestii zagrożeń hybrydowych i ataków cybernetycznych ze strony Rosji.

NATO zapewniło o swoim zaangażowaniu w zadbanie o potencjał broni konwencjonalnej oraz broni nuklearnej, pośrednio kierując te uwagi w stronę Rosji. W trakcie obrad zaznaczono, że możliwości wojskowe Sojuszu w tym względzie są: „bez porównania większe niż jakiegokolwiek adwersarza”.

Uznano cyberprzestrzeń za nową sferę działań operacyjnych.

NATO potwierdziło wsparcie dla Ukrainy, jej suwerenności i terytorialnej integralności. Sojusz potępia „umyślne destabilizowanie sytuacji” na Wschodzie Ukrainy przez Rosję.

Sekretarz generalny Sojuszu Jens Stoltenberg podczas konferencji prasowej powiedział: „Nie uznajemy i nie uznamy rosyjskiej nielegalnej i nieuprawnionej aneksji Krymu i potępiamy umyślne destabilizowanie sytuacji przez Rosję na wschodzie Ukrainy [...] zawieszenie broni na ukraińskim wschodzie jest naruszane codziennie, często przy wykorzystaniu uzbrojenia, zakazanego przez porozumienia mińskie. Codziennie przynosi

nowe ofiary [...] wszystkie strony muszą w pełni wdrożyć porozumienia z Mińska i pracować na rzecz politycznego rozwiązania konfliktu. Wzywamy Moskwę do zaprzestania politycznego, militarnego i finansowego wspierania separatystów na wschodniej Ukrainie”.

W drugim dniu szczytu NATO w Warszawie Ministrowie Obrony Polski i Ukrainy podpisali dokument o wzajemnych dostawach uzbrojenia, techniki wojskowej głównie broni nieofensywnej i świadczeniu usług o charakterze wojskowo-technicznym.

Posiedzenie Komisji NATO-Ukraina z udziałem ukraińskiego Prezydenta Petra Poroszenki, na którym zatwierdzono pakiet pomocowy dla Kijowa zakończyło dwudniowy Szczyt NATO w Warszawie. Postanowiono, że następny Szczyt NATO odbędzie się za rok w Brukseli.

Prezydent P. Poroszenko powiedział, że w Warszawie zapadły decyzje, które pozwolą Ukrainie uzyskać „rozszerzony status Partnera” NATO, oznaczający pogłębioną współpracę w dziedzinie bezpieczeństwa.

A.KOSOWSKI

Foto Paweł SUPERNĄK

Papież Franciszek dziękuje Polsce za gościnność

Ojciec Święty Franciszek w niedzielę 31 lipca zakończył swoją pierwszą, pięciodniową pielgrzymkę do Polski. Obecność papieża w Polsce związana była głównie ze Światowymi Dniami Młodzieży, jednak Ojciec Święty odbył także szereg spotkań z najwyższymi przedstawicielami władz państwowych oraz odwiedził m.in. Jasną Górę i były niemiecki obóz koncentracyjny Auschwitz-Birkenau.

Papież Franciszek przybył do Polski 27 lipca. Po krótkim powitaniu na lotnisku przez Prezydenta RP Andrzeja Dudę, Pierwszą Damę, kard. Stanisława Dziwisza oraz przedstawicieli władz państwowych i kościelnych, Ojciec Święty udał się na Wawel. Tam odbyła się uroczysta ceremonia powitania.

– Jest to dla mnie niezwykle zaszczyt i radość, że mogę przywitać ojca świętego w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej, w imieniu wszystkich moich rodaków, w imieniu gości, naszej młodzieży, która przybyła tutaj na spotkanie z ojcem świętym, że mogę przywitać na polskiej ziemi, w Krakowie, że mogę przywitać na tej wspaniałej, niebywalej uczcie duchowej, w święcie wielkiej radości, jaką są Światowe Dni Młodzieży – podkreśli prezydent Andrzej Duda.

Papież Franciszek w swoim przemówieniu na Wawelu wyraził radość, że jego pierwsza wizyta w Europie Środkowo-Wschodniej, odbywa się w Polsce, „którego synem był niezapomniany św. Jan Paweł II, inicjator i promotor Światowych Dni Młodzieży”.

Po uroczystym powitaniu, papież Franciszek odbył prywatne spotkanie z prezydentem Andrzejem Dudą i jego małżonką. W tym samym czasie, Premier Beata Szydło oraz Minister Spraw Zagranicznych Witold Waszczykowski spotkali się z sekretarzem stanu Stolicy Apostolskiej kard. Pietro Parolinem. Jak powiedziała szefowa rządu, rozmowa dotyczyła „wyzwań dla współczesnego świata” i potrzeby wartości w świecie.

PAP

WIADOMOŚCI Z POLSKI

Polska wyśle gaz Ukrainie. Powstanie nowy gazociąg

– Budowa interkonektora gazowego między Ukrainą i Polską rozpocznie się w 2017 roku – poinformował Maksym Bilawski, rzecznik ukraińskiego operatora gazowego Ukrtransgaz, który realizuje ten projekt wraz z polskim Gaz-Systemem.

Gazociąg, który połączy systemy dwóch krajów, będzie miał długość prawie 100 kilometrów i pozwoli m.in. na transportowanie na Ukrainę gazu z terminalu LNG w Świnoujściu.

– Komercyjna eksploatacja zaplanowana jest od 2020 roku – oświadczył Bilawski na Facebooku.

W rozmowie z agencją Interfax-Ukraina uściślił następnie, że po zatwierdzeniu studium wykonalności interkonektora Ukrtransgaz i Gaz-System zaakceptowali jedną z trzech dróg jego budowy i zamierzają rozpocząć prace projektowe w lipcu bieżącego roku.

– Pierwszy etap projektu zakłada powstanie interkonektora, który powinien zapewnić zwiększenie eksportu gazu ziemnego z Polski na Ukrainę do objętości 5 mld metrów sześciennych rocznie. Drugi etap pozwoli na osiągnięcie poziomu 8 mld metrów sześciennych, jednak decyzja o jego realizacji będzie zależała od zainteresowania rynku – pisze Interfax.

tvn24bis.pl

1000 lat między Dnieprem i Wisłą

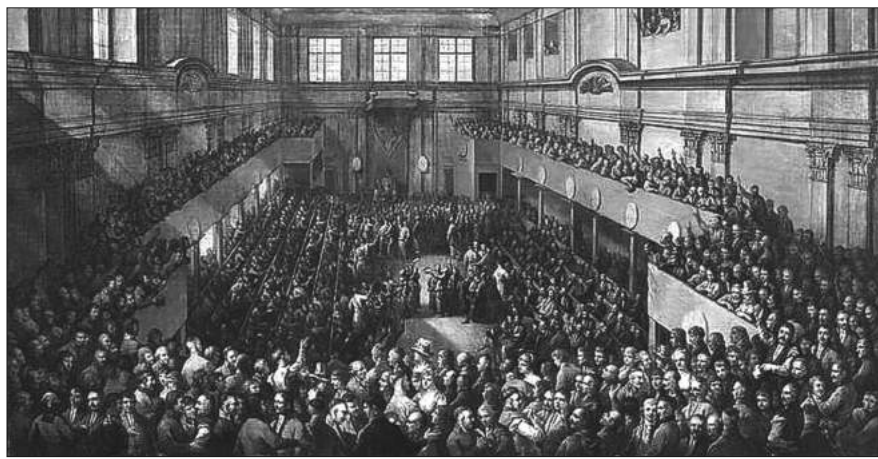
Ustawę Zasadniczą z 3 maja 1791 roku „oparto w głównej mierze na konstytucji Stanów Zjednoczonych, lecz bez błędów w niej zawartych, zaadaptowaną do warunków panujących w Polsce” – jak to odnotował sam król Stanisław August.

Rzeczywiście, w polskiej i amerykańskiej konstytucji widoczne są podobne wpływy oświeceniowe, jak np. myśl Monteskiusza o podziale i równowadze władzy pomiędzy organami – tak, aby „...całość państw, wolność obywatelska i porządek społeczności w równej wadze na zawsze zostały, trzy władze rząd narodu polskiego składać powinny i z woli prawa niniejszego na zawsze składać będą, to jest: władza prawodawcza w stanach zgromadzonych, władza najwyższa wykonawcza w królu i Straży i władza sądownicza w jurysdykcjach na ten koniec ustanowionych lub ustanowić się mających...” (art. V Ustawy) – a także idea powołania dwuizbowego parlamentu.

Przed uchwaleniem Konstytucji 3 Maja, termin konstytucja służył na określenie wszelkich ustaw uchwalanych w Sejmie. Dopiero po 3 maja 1791 r. pojęcie konstytucja nabrało swojego nowoczesnego znaczenia, określając podstawowy akt prawny – ustawę zasadniczą.

Ta chwalębna dla Polski konstytucja przyznała władzę narodowi, choć oczywiście w ówczesnych realiach ustrojowych owym suwerenem mogła być praktycznie tylko majątna szlachta. Konstytucja zawierała 11 artykułów, którymi m.in. wprowadzała prawo powszechnej niepodległości (dla szlachty i mieszczaństwa) oraz trójpodział władzy na ustawodawczą (dwuizbowy parlament), wykonawczą (król) i sądowniczą.

Konstytucja ograniczała nadmierne immunitety prawne i polityczne przywileje szlachty zagrodowej. Ograniczała również demokrację, pozbawiając część społeczeństwa (szlachtę gołątę, tzn. nieposiadającą dóbr ziemskich) praw politycznych. We wcześniejszym (18 IV 1791) akcie prawnym „Miasta Nasze Królewskie wolne w państwach Rzeczypospolitej” prawa te nadano mieszczaństwu. W jego artykule III zastrzeżono, że będzie on in-

Kazimierz Wojniakowski. Uchwalenie Konstytucji 3 maja (obraz z 1806 r.)

tegralną częścią konstytucji. Akt ten nadawał mieszczaństwu prawo do bezpieczeństwa osobistego, prawo do posiadania majątków ziemskich, prawo zajmowania stanowisk oficerskich i stanowisk w administracji państwowej, prawo nabywania szlachectwa. W akcie tym obejmowano pospółstwo opieką „prawa i administracji rządowej”. Był to pierwszy krok w kierunku zniesienia poddaństwa chłopów i nadania praw wyborczych tej największej, a zarazem najbardziej wyzyskiwanej klasie społecznej.

Konstytucja przewidywała zwyczajne zbieranie się Sejmu co dwa lata i nadzwyczajne w razie narodowej potrzeby. Izba niższa (Izba Poselska) składała się z 204 posłów oraz 24 przedstawicieli (plenipotentów) miast królewskich. Izba wyższa (Izba Senacka) składała się ze 132 członków: senatorów, wojewodów, kasztelanów, ministrów oraz biskupów.

Władza wykonawcza spoczywała w rękach rady królewskiej, która nosiła nazwę Straży Praw. Komisji przewodniczył król. Składała się z pięciu wskazanych przez niego ministrów: ministra policji, pieczęci (tzn. spraw wewnętrznych – pieczęć była tradycyjnym atrybutem wcześniejszych kanclerzy), ministra pieczęci spraw zagranicznych, ministra belli (ministra wojny), ministra skarbu. Ministrowie byli wybierani przez króla, ale odpowiadali przed sejmem.

Oprócz ministrów w radzie znajdował się również prymas (będący przewodniczącym Komisji Edukacji Narodowej) oraz – bez prawa głosu – następca tronu, marszałek sejmu i dwóch sekretarzy. Rada ta wywodziła się z analogicznej funkcjonującej w poprzednich dwóch stuleciach sankcjonowanej przez Artykuły Henrykowskie (1573 r.).

Każdy akt prawny wydany przez króla wymagał kontrasygnaty jednego z ministrów. Zasada mówiąca, że król nic sam przez się nie czyniący, za nic w odpowiedzi narodowi być nie może, jest analogiczna do brytyjskiej *The King can do no wrong* – król nie może czynić złe.

By wzmocnić jedność i bezpieczeństwo Rzeczypospolitej konstytucja zniósła Unię Polsko-Litewską na rzecz państwa unitarnego. W konsekwencji konstytucja oraz akt „Zaręczenie Wzajemne Obojga Narodów” kładły kres istniejącej od 1569 r. unii realnej między Koroną Królestwa Polskiego i Wielkim Księstwem Litewskim, tworząc oficjalnie Rzeczpospolitą Polską.

Na miejsce wolnej elekcji wprowadzono elekcję w ramach dynastii. Drugie postanowienie miało na celu zmniejszenie wpływu obcych mocarstw na wybór następcy tronu. Zgodnie z konstytucją, po śmierci Stanisława Augusta Poniatowskiego tron miał się stać dziedziczny i zostać przekazany Fryderykowi Augustowi I z dynastii Wettynów, z której pochodzili dwaj poprzedni polscy królowie.

Konstytucja zniosła kilka instytucjonalnych źródeł słabości rządu i anarchii – m.in. liberum veto, konfederacje, skonfederowane sejmy oraz nadmierny wpływ sejmików ziemskich wynikający z wiążącej natury instrukcji nadawanych przedstawicielom do sejmiku.

Konstytucja uznawała katolicyzm za religię panującą, jednocześnie zapewniając swobodę wyznania, choć apostazja, czyli odejście od katolicyzmu, było nadal przestępstwem. Liczebność armii miała wzrosnąć do 100 tys. żołnierzy. Wprowadzono stałe podatki – 10% dla szlachty, 20% dla duchowieństwa. Co 25 lat miał być powoływany Sejm Konstytucyjny dla wprowadzania ewentualnych zmian w konstytucji. Integralną częścią Konstytucji 3 maja było „Prawo o sejmikach” zatwierdzone 24 III 1791 r. i ustawa „Miasta Nasze Królewskie Wolne w Państwach Rzeczypospolitej” z 18 kwietnia tegoż roku (art. III). Niektórzy dodają do tej listy również „Deklarację Stanów Zgromadzonych” (5 V 1791), potwierdzającą ustawę rządową przyjętą dwa dni wcześniej oraz „Zaręczenie Wzajemne Obojga Narodów” z 22 X 1791 r., potwierdzające jedność i niepodzielność Korony Polskiej i Wielkiego Księstwa Litewskiego.

Konstytucja 3 Maja została formalnie wpisana do akt grodzkich Warszawy dwa dni po jej uchwaleniu i od tego momentu faktycznie weszła w życie. Miała być uzupełniona przez Hugo Kołłątaja o „Ekonomiczną konstytucję zapewniającą wszystkim prawo własności oraz ochronę i godność każdej pracy” oraz o „Konstytucję moralną” – polskie odpowiedniki amerykańskiej Karty Praw oraz francuskiej Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela.

Ponieważ Konstytucja 3 maja poważnie zagroziła interesom Rosji i polskiej magnaterii, dla jej obalenia uknuto spisek. Oficjalnie przybrał on formę konfederacji związanej przez grupę polskich arystokratów 14 maja 1792 r. w niewielkim miasteczku kresowym Targowica k/Humania, ale faktycznie było to tajne porozumienie zawarte wcześniej – 27 kwietnia 1792 r. – w Petersburgu pod patronatem cesarzowej Katarzyny II, która od 1768 r. szermowała nadanym Rosji przez Sejm Repninowski prawem gwaranta ustroju Rzeczypospolitej.

Tekst aktu konfederacji zredagował również potajemnie generał rosyjski Wa-

silił Stiepanowicz Popow – szef kancelarii księcia Grigorija Potiomkina*.

W zdradzieckiej konfederacji, jaka w słownictwie potocznym występuje pod nazwą Targowica i która to nazwa dla patriotów polskich stała się i jest do dziś synonimem czarnej plamy na honorze Polski, udział wzięli m.in.: generał artylerii koronnej Stanisław Szczęsny Potocki jako marszałek konfederacji koronnej, hetman wielki koronny Franciszek Ksawery Branicki, hetman polny koronny Seweryn Rzewuski, generał Szymon Kossakowski i inni.

Sekretarzem konfederacji został publicysta Dyzma Bończa-Tomaszewski. Dążyli oni do podziału państwa na samodzielne prowincje. Zwrócili się w tym celu o pomoc wojskową do cesarzowej Rosji i uzyskali ją już 18 maja 1792 r., kiedy to na Rzeczpospolitą uderzyła 100-tysięczna armia rosyjska. Rozpoczęła się kolejna (siódma, tzw. targowicka) wojna polsko-rosyjska.

Po zajęciu przez wojska rosyjskie Litwy (25 VI 1792), proklamowano w Wilnie konfederację generalną Wielkiego Księstwa Litewskiego, w dużej mierze komplementarną do konfederacji koronnej.

Marszałkiem konfederacji litewskiej został mianowany kanclerz wielki litewski Aleksander Michał Sapieha, a jego zastępcą łowczy wielki litewski Józef Zabięłło. Realnie jednak władzę nad Wielkim Księstwem Litewskim poczęli sprawować: samozwańczy hetman polny litewski Szymon Kossakowski i jego brat biskup inflancki Józef, który kierował poczynaniami swojego bratanka (też Józefa) zastępującego nieobecnego w kraju Sapiechę.

Władze targowickie, korzystając z opieki wojsk rosyjskich, dokonały wówczas wielu aktów zemsty osobistej wobec szlachty i mieszczan, którzy w większości poparli Konstytucję 3 maja. Palono wsie i miasta należące do patriotów, na dobra ich nakładano sekwestr, a ich samych niejednokrotnie publicznie znieważano.

Poczynania te były zazwyczaj okazją do prywatnego wzbogacenia się kosztem ofiar i Rzeczypospolitej, np. biskup Józef Kossakowski zagarnął bezprawnie dobra skarbowe na sumę 900 000 złotych polskich. Konfederacja litewska ustanowiła odmienny niż w Koronie kurs polskiego złotego do rosyjskiego rubla (z 1:6 na 1:6,20), by wymusić spadek cen towarów

eksportowanych do Rosji lub kupowanych przez wojska rosyjskie na terenie Rzeczypospolitej.

Król Polski osamotnionej (Prusy nie wypełniły alianckiego zobowiązania wobec RP) i zagrożonej bankructwem (Rosja była wierzycielką jej potężnych długów) zwrócił się do carycy z propozycją zawarcia wieczystego przymierza i ewentualnej swojej abdykacji na rzecz jej wnuka Konstantego.

W odpowiedzi Katarzyna II podtrzymała swe poparcie dla konfederatów targowickich i zażądała przystąpienia doń także Stanisława Augusta. Poniatowski się zgodził, tym bardziej, że już wcześniej skrycie negocjował warunki zaprzestania działań wojennych z pozostałym w Warszawie posłem rosyjskim Jakowem Bułhakowem za pośrednictwem podkanclerzego litewskiego Joachima Chreptowicza.

Stosując się do nowej instrukcji wicekanclerza rosyjskiego imperium Iwana Andrejewicza Ostermanna, Bułhakow zredagował ostateczną wersję przedstawionego mu aktu przystąpienia króla do konfederacji targowickiej. Król przedstawił 23 VII 1792 ten akt jako swoją decyzję bezpośrednio zebraniu ministrów Rzeczypospolitej, czym pogwałcił konstytucyjny obowiązek przedłożenia dokumentu najpierw Straży Praw.

24 lipca Stanisław August złożył na ręce posła rosyjskiego Jakowa Bułhakowa żądany przez Katarzynę II akces do konfederacji targowickiej. Dramaturgii targowickiej nie zakończył ów akces, bo gdy król wydał 25 VII 1792 r. rozkaz zaprzestania walk, dowódcy wojsk Rzeczypospolitej, m.in. ks. Józef Poniatowski i gen. Tadeusz Kościuszko, na znak protestu podali się do dymisji. Wielu oficerów i cywilnych opozycjonistów udało się na emigrację, głównie do Saksonii. Podobnie postąpili inni przeciwnicy konfederacji targowickiej, m.in. marszałek Sejmu Stanisław Małachowski i Ignacy Potocki.

Wojna rosyjsko-polska 1792 trwała w sumie tylko kilka miesięcy. Po przedwczesnej kapitulacji wojsk polskich konfederacji targowicy zajęli przy pomocy wojsk rosyjskich wszystkie województwa Rzeczypospolitej, likwidując organy władzy powołane przez Sejm Czteroletni.

Adam JERSCHINA
„Dziennik Kijowski”

Краків приймає Всесвітні дні молоді

З 26 до 31 липня у королівській столиці Польщі, місті святого Івана Павла II та святої Фаустини Ковальської зустрілися паломники з усіх куточків планети на спільне святкування Всесвітніх днів молоді. До програми входили центральні дні зустрічей із Святішим Отцем, а також супровідні заходи духовного і культурного характеру, такі як: літургії, катехизації, зустрічі з відомими релігійними спільнотами та рухами, котрі діють у всьому світі, або ж концерти і вистави.

Світовий День Молоді (СДМ) — це подія міжнародного значення, організована Католицькою церквою, яка об'єднує молодь усього світу: католицьку та інших віросповідань. Очолює її Святіший Отець Папа Римський, святкується кожні два або три роки, збираючи стабільно понад 1,5 мільйона паломників з усього світу.

Рух СДМ зародився 1984 року у Вербну неділю. Автором ідеї і першим розпорядником цих Днів був святий Іван Павло II. Він збирав молодь у Римі (в 1984, 1985, 2000 роках), Буенос-Айресі (1987 року), Сантьяго-де-Компостелі (1989 року), Ченстохові (1991 року), Денвері (1993 року), Манілі (1995 року), Парижі (1997 року) і в Торонто (2002 року).

Після смерті Івана Павла II цей діалог Церкви з молоддю почав проводити Папа Бенедикт XVI, який очолював наступні зустрічі в Кельні (2005 року), Сіднеї (2008 р.) і Мадриді (2011 р.).

У липні 2013 року в Ріо-де-Жанейро з молоддю зустрівся Папа Франциск. І саме він оголосив, що темою наступної зустрічі стане вірш із Нового Завіту «Блаженні милос-

тиві, бо вони помилувані будуть» (Мф.5:7), і обрав Краків місцем зустрічі у 2016 році, тому що це місто є батьківщиною людей, які несли ідеї Милості світові — святий Папа Іван Павло II та свята Фаустина Ковальська.

Польща вже вдруге стала господарем ВДМ. Попереднього разу вона приймала молодь у серпні 1991 року в Ченстохові.

Всесвітні дні молоді — 2016 розпочалися в дієцезіях, які пройшли по всій Польщі. З 20 липня паломники

гостювали в польських сім'ях, де знайомилися з польською історією, традиціями та культурою. 26 липня вони переїхали до Кракова, де взяли участь у зустрічі зі Святішим Отцем.

Папа Франциск прибув до Кракова 27 липня. Цього дня в Кафедральному соборі на Вавелі відбулася церемонія відкриття за участі Президента Польщі Анджея Дуди. Наступного дня Папа відправив Службу Божу в монастирі на Ясній Горі в Ченстохові, приурочену до 1050-ліття Хрещення Польщі.

29 липня він попрямував до Освенцима, де помолився в колишньому нацистському концентраційному таборі Аушвіц-Біркенау.

30 липня в Санктуарії Божого Милосердя в краківських Лаґівниках було відправлено літургію поєднання за участі молоді. Ввечері Святіший Отець попрямував до Бергів до Campus Misericordiae, де розпочалося чування з молоддю. У неділю на завершення зустрічі папа Франциск відправив Літургію Псалмиництва. Цього ж дня Понтифік оголосив місце та дату наступних

Всесвітніх днів молоді.

Папа Франциск у своєму зверненні написав, що Всесвітні дні молоді є сповненою радості нагодою „зустрітися з улюбленим польським народом”. „Зустріч з молоддю з цілого світу пройде в цьому ювілейному році під знаком милосердя та у сповненій вдячності та відданості пам’яті про Святого Івана Павла II, який був архітектором Всесвітніх днів молоді та поводитим польського народу на його нещодавньому історичному шляху до свободи”, – сказав Понтифік.

Всесвітні дні молоді, прибуття

до Польщі багатьох тисяч паломників та Понтифіка стали не лише надзвичайно важливою духовною подією, але й великим викликом для господаря, тому над їхнім приготуванням працювало одночасно багато установ.

Наступна зустріч відбудеться у 2019 році у Панамі. “Боже Провидіння завжди нас випереджує. Подумайте, воно вже вирішило, яким буде наступний етап цього великого паломництва, розпочатого у 1985 році святим Йоаном Павлом II! І тому я з радістю оголошую, що наступний Світовий День Молоді – після двох на дієцезіальному рівні – буде у 2019 році, у Панамі” – сказав понтифік.

Foto PAP

Andrzej Kondratiuk nie żyje

“Reżyser prywatny”

Andrzej Kondratiuk, reżyser, scenarzysta i operator filmowy, urodził się 20 lipca 1936 r. w Pińsku. Przypadające na okres wojny dzieciństwo Kondratiuk spędził z rodzicami w Kazachstanie, by po powrocie do kraju osiedlić się w Łodzi. W latach 1955-60 studiował na wydziale operatorskim tamtejszej PWSTiF, a przez krótki czas (1962-63) również na wydziale reżyserii, wraz z młodszym bratem Januszem Kondratiukiem.

Początkowo Andrzej Kondratiuk realizował etiudy, filmy krótkometrażowe, okolicznościowe wydania Polskiej Kroniki Filmowej. Był autorem drukowanego w tygodniku “Przekrój” opartego na abstrakcyjnym humorze komiksu fotograficznego. Po kilkuletniej przerwie (1974-79) powrócił do filmowania, by, poza głównym nurtem polskiego kina, stworzyć własny styl i sposób produkowania, często bywając nie tylko reżyserem, scenarzystą i operatorem, ale także muzykiem, montażystą i scenografem.

Określany był mianem “reżysera prywatnego”, ze względu na specyficzny rodzaj kina, które tworzył – bezpośredni, autorski, osobisty. Od połowy lat 70., wraz z żoną, aktorką Iwą Cembrzyń-

Zmarł jeden z najbardziej znanych polskich reżyserów Andrzej Kondratiuk, autor takich filmów, jak “Hydrozagadka”, “Wniebowzięci” czy “Wrzecziono czasu”, laureat wielu nagród. Miał 79 lat.

Był jednym z najwybitniejszych reprezentantów kina autorskiego w Polsce. “W ciągu blisko pół wieku pracy artystycznej zrealizował kilkadziesiąt dzieł filmowych. Stworzył przy tym własny, niepowtarzalny styl” – podkreśla Stowarzyszenie Filmowców Polskich (SFP).

ską, mieszkał w małej wsi Gzowo, gdzie powstawały realizowane skromnymi środkami filmy, będące – w mniejszym lub większym stopniu – zapisem własnego życia reżysera.

Filmy i nagrody

Był współautorem scenariusza do nagrodzonego w Krakowie i Oberhausen krótkometrażowego filmu Romana Polańskiego “Ssaki” (1962). Jego makabreska “Chciałbym się ogolić” (1966) również zdobyła wyróżnienie na MFF Krótkometrażowych w Oberhausen. W 1966 r. zrealizował dla TVP serial “Klub profesora Tutki”, adaptację cyklu opowiadań Jerzego Szaniawskiego z Gustawem Holoubkiem w roli głównej.

Jego pełnometrażowym debiutem była “Dziura w ziemi” z Janem Nowickim (1970). W tym samym roku powstała też słynna komedia “Hydrozagadka”. W filmie po raz pierwszy zagrała późniejsza żona reżysera, stała odtwórczyni ról w jego filmach i współtwórczyni dzieł, Iga Cembrzyńska.

Po realizacji filmu “Skorpion, panna i łucznik” (1972), symbolicznej opowieści o przyjaźni, miłości i zdradzie, w 1973 r. Kondratiuk wyreżyserował dwie komedie z udziałem legendarnego duetu: Jana Himilsbacha i Zdzisława Maklakiewicza – “Jak to się robi” i “Wniebowziętych”.

Po kilku latach przerwy powrócił, realizując “Pełnię” (1979) z Tomaszem Zaliwskim i Tadeuszem Fijewskim, film uznawany za zwrot i przełom w twórczości Kondratiuka, łączący w sobie realizm i baśniowość.

Począwszy od “Gwiezdnego pyłu” (1982, Nagroda Specjalna Jury FPFF w

Gdyni) Kondratiuk sam zajmował się nie tylko reżyserią i scenariuszem do filmu, ale bardzo często także scenografią, kostiumami, realizacją zdjęć, a czasem nawet muzyką i produkcją filmu. Sam też pojawiał się w swoich dziełach jako aktor.

Zrealizowane w 1984 r. “Cztery pory roku” przyniosły mu m.in. nagrodę Brązowe Oko Leoparda na MFF w Locarno. W filmie wzięła udział wyłącznie rodzina reżysera – żona, rodzice, brat i sam reżyser, a całość kręcona była w prywatnym domu Kondratiuków w Gzowie.

Później powstały takie filmy, jak nagrodzony Złotym Ekranem “Big Bang” (1986), współczesna wersja mitu o Fauście – “Mleczna droga” (1990), oraz dwa krótkometrażowe filmy TV: “Ene...Due...Like...Fake...” (1991) i “Wesoła noc smutnego biznesmena” (1993).

Za obraz “Wrzecziono czasu” (1995), scharakteryzowany przez samych twórców jako “film dla niełubiących krwi i przemocy na ekranie, zalecany od lat czterdziestu”, reżyser otrzymał Nagrodę Specjalną Jury FPFF w Gdyni, Złotą Taśmę od Koła Piśmiennictwa SFP oraz Nagrodę Specjalną MFF o Miłości w Moskwie. Film był kolejną, po “Czterech porach roku”, częścią rodzinnej “sagi” Kondratiuków, której trzecią część stanowił zrealizowany w 1997 r. “Słoneczny zegar”.

Kondratiuk zrealizował także: “Córę marnotrawną” (2001), “Bar pod młynkiem” (2004) oraz poetycką refleksję o przemijaniu pt. “Pamiętnik Andrzeja Kondratiuka” (2006).

W dniach 3-15 lipca 2016r. w okolicach Warszawy odbyła się konferencja X Polonijne Spotkania z Historią Najnowszą. Spotkanie organizowane jest przez Biuro Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej w ramach Programu Polonijnego BEP IPN.

W lipcu tego roku w Polsce odbyły się X Polonijne Spotkania z Historią Najnowszą, organizowane przez Instytut Pamięci Narodowej. Wykłady i warsztaty przeznaczone były dla nauczycieli języka polskiego i polskiej historii, którzy uczą tych przedmiotów za granicą. W spotkaniach uczestniczyły przedsta-

wiciele różnych krajów i kontynentów, m.in. Ukrainy, Białorusi, Ameryki, Australii, Kanady, Niemiec, Holandii, Francji, Estonii, Czech, Rosji.

Program zawierał wykłady i warsztaty o tematyce historycznej oraz wycieczki. W tym roku były poruszone m.in. takie tematy, jak kultura w dwu-

dziestoleciu międzywojennym, fenomen Polskiego Państwa Podziemnego, represje niemieckie i sowieckie wobec społeczeństwa polskiego, żołnierze wyklęci, wolna Polska na emigracji, powstanie „Solidarności”. Każdy wykład był przygotowany na bardzo wysokim poziomie i opatrzony prezentacją oraz licznymi materiałami podręcznymi.

W weekendy były organizowane wycieczki, m.in. objazd „Wielokulturowe Podlasie”, zwiedzanie Muzeum Katyńskiego oraz obozu koncentracyjnego Treblinka. Miały miejsce także przeglądy filmów, zajęcia integracyjne oraz pogadanki. Na zakończenie spotkań odbył się turniej debat oksfordzkich.

Z Polonii Charkowa w spotkaniach brał udział Anton Sztэфan.

Moje Lato z Polską

W czerwcu ponad sto dzieci z Ukrainy wzięło udział w wyjeździe edukacyjnym dla dzieci i młodzieży polskiego pochodzenia w ramach projektu „Moje Lato z Polską”. Dla Uczniów naszej Szkoły

Polskiej w Charkowie to była dobra okazja, aby poznać Polskę, nawiązać kontakty i dobre relacje z rówieśnikami z Polski, doskonalić język ojczysty. Przez 12 dni w okolicach Zakopanego pełne wra-

żeń dzieci w gronie nowych przyjaciół przeżywały wspaniałą wakacyjną przygodę. Bogaty program zajęć rekreacyjnych został połączony z aktywnym wypoczynkiem na świeżym powietrzu.

Uczestnicy wyjazdu zwiedzili Kraków, kopalnię soli w Wieliczce, bawili się na basenach termalnych oraz wzięli udział w wycieczkach w Tatry. Poza wypoczywaniem młodzież uczestniczyła w warsztatach z języka polskiego i historii.

Projekt Moje Lato z Polską, organizowany przez Fundację Wolność i Demokracja został współfinansowany w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą.

Diana KRAWCZENKO
Foto z archiwum autora

«Запад, Восток – Объединяет нас Польша»

В сердце Мазур, городе Оструда, с 16 по 19 июня проходил VI Мировой съезд полонийных учителей (VI Światowy Zjazd Nauczycieli Polonijnych) «Запад, Восток – Объединяет нас Польша» под почетным патронатом первой пани Польши Агаты Корнхаузер-Дуды. Организатором стало общество «Wspólnota Polska» во главе с вице-президентом общества и директором съезда – Дариушем Петром Бониславским. В мероприятии приняли участие около 120 представителей польского образования за границей из 30 стран 5 континентов мира.

О ранге Мирового съезда полонийных учителей также говорит уча-

стие в нем знаменитых личностей: Анны Залевской – министра Национального Образования Польши, Леонарда Красульского – заместителя председателя Сеймовой Комиссии единства с поляками за границей, Яна Джеджичака – вице-министра Заграничных Дел, Ярослава Наркевича – заместителя председателя Сейма Республики Литовской, сенатора – Яна Жарина и других. Открывала съезд пани министр Образования Польши Анна Залевская, также она поделилась планами министерства по поводу развития польского образования за границей, а также о поддержке полонийных учителей.

Сессии мероприятия были посвя-

щены актуальным проблемам в польском образовании за границей; с которыми сталкиваются полонийные организации, а также учителя польского; результативным методам работы с детьми; философии преподавания.

Представителем полонийного образования Украины на VI Мировом съезде полонийных учителей была преподаватель Общества Польской Культуры в Харькове пани Любовь Сергиенко, которая представила проблему польского образования в Украине, в частности на востоке, а также поделилась своими предложениями, идеями касательно его развития за границей.

Участники VI Мирового съезда полонийных учителей

Любовь Сергиенко с министром Национального образования Польши Анной Залевской

Maciej Malinowski Sale

Dlaczego zezwala się na to, by w witrynach sklepów, głównie w galeriach handlowych, pojawiał się wielki napis „Sale” mający oznaczać posezonową obniżkę cen towarów? Polska to kraj, w którym językiem urzędowym pozostaje polski, a nie angielski. Gdzie się podziała Ustawa o języku polskim i obojętnie używania rodzimych nazw?

Ustawa o języku polskim sprzed 14 lat mówi wyraźnie, że „języka polskiego używa się w obrocie prawnym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej pomiędzy podmiotami polskimi oraz gdy jedną ze stron jest podmiot polski. Dotyczy to w szczególności nazewnictwa towarów i usług, ofert, reklamy, instrukcji obsługi, informacji o właściwościach towarów i usług, warunków gwarancji, faktur, rachunków i pokwitowań”.

Tymczasem ustawa sobie, a życie sobie... Spora część handlowców, marketingowców i PR-owców (na szczęście nie wszyscy) do owego nakazu się nie stosuje. Wychodzą z założenia, że posługiwanie się słowem *sale* nie jest żadnym wykroczeniem przeciwko polszczyźnie, gdyż to taki sam internacjonalizm jak np. *taxi*, którego sens rozumie się na całym świecie. Dodają przy tym, że jeśli sklep w Polsce należy do

dużej sieci europejskiej, słowo *sale* – krótkie, nośne – pozostaje obligatoryjne dla wszystkich, jest z góry narzucone przez właścicieli.

Nawiasem mówiąc – sami Anglicy i Amerykanie, mając na myśli obniżkę cen towarów, posługują się częściej określeniami *sales* [wym. seilz], *in the sales*, *on sales*, np. / *bought this dress in the sales* lub *on sales* (*Kupiłam tę sukienkę na wyprzedaży*).

Zastanówmy się, czy jest prawdą, że każdy Polak wie, co oznacza *sale*, i potrafi ów anglicyzm poprawnie wymówić ([seil]).

Cóż, prawdziwych miłośników polszczyzny słowo *sale* irytuje, jednak – okazuje się – znacznej liczbie Polaków (głównie ludziom młodym) nie przeszkadza. Spolszczyli je sobie graficznie (piszą fonetycznie ten *sejl* jak ten *mejł*), nadali mu rodzaj gramatyczny męski (choć *sale* znaczy ‘wyprzedaż’) i posługują się nim na co dzień bardzo chętnie.

Od pewnego czasu modne więc stało się polowanie na ciuchy podczas posezonowych *sejli* czy *sejlów* czy chwalenie się, że kupiło się tanio markowy podkoszulek bądź bluzę *na sejlu* lub *na sejlach*.

Niektórzy lubią rzeczownik *sale* jeszcze dlatego, że nie da się w nim zrobić błędu ortograficznego w przeciwieństwie do *wyprzedaży* (potencjalnie można to zapisać aż na sześć sposobów: *wypszeż, wyprzeż, wypzeż, wypzeż, wypzeż, wypzeż*).

Nie mam złudzeń, że jeśli wyraz *sale* i jego spolszczony twór *sejl* upowszechni się jako synonim *wyprzedaży* (*wysprzedaży*), czyli będzie go używało coraz więcej osób, wcześniej czy później trafi on do słowników (na razie go w nich nie ma).

Wydaje mi się, że napis *Sale* spotykany na witrynach sklepowych budziłby mniej emocji, gdyby jedynie towarzyszył słowu *Wyprzedaż* (*Wysprzedaż*) jako informacja dla obcokrajowców (jak nazwy dań w menu), czyli stał na drugim miejscu i wydrukowany był odpowiednio mniejszymi literami. Niestety, najczęściej występuje samodzielnie (np. *Sale -30%, -50%, -70%*) bądź wprowadzie widnieje pod nim *Wyprzedaż*, ale niestety, zapisana mikroskopijnym drukiem. Dlaczego nie na odwrot?!

obcyjezykpolski.interia.pl

Skype, Skype’a, ale: na Skypie

Skype to komunikator internetowy, który podbił świat, wykorzystując technologię peer to peer (czyli partner do partnera, w skrócie P2P), umożliwiający użytkownikom prowadzenie darmowych rozmów i jednocześnie obserwowanie się za pomocą kamer. Ze Skype’a można też, jak wiadomo, dzwonić na telefony stacjonarne i komórkowe oraz wysyłać SMS-y.

Wymyślił go dziesięć lat temu dwaj programiści: Szwed Niklas Zennström i Duńczyk Janus Friis, a samą aplikację napisali Estończycy z Tallinna (lub Tallina).

Początkowo nazwa nowatorskiego sposobu porozumiewania się i oglądania przez internet brzmiała Sky-Peer-to-Peer, następnie skrócono ją do Skyper, aż wreszcie postanowiono, że będzie to Skype.

Posługując się w piśmie słowem Skype, należy pamiętać o tym, że kończy się ono na tzw. e nieme (niewymawiane),

jak iPhone (zająłem się tą nazwą przed tygodniem).

Piszemy Skype, ale wymawiamy [skajp], dlatego kiedy ową nazwę odmieniamy przez przypadki, w formach od dopełniacza do narzędnika musi się pojawić apostrof: M. Skype, D. Skype’a, C. Skype’owi, B. Skype a. Skype’a N. Skype’em.

Jedynie w VI przypadku (miejscowniku) apostrof znika, gdyż przed końcówką -e dochodzi do zmiękczenia spółgłoski tematycznej p (pojawia się p’ zapisywane jako pi-). To sprawia, że zapisujemy tak, jak się wymawia, czyli Skypie [skajpie] (a nie: Skypele).

Być może właśnie graficzna postać miejscownikowa nazwy Skype – bez apostrofu – sprawia, że widuje się czasem formy innych przypadków pozbawione tego znaku, czyli Skypa, Skypowi, Skypem. Są one błędne, sugerują, że zostały utworzone od... słowa Skyp (a nie: Skypie).

Pan Literka

Польська музика: топ 10 сучасних виконавців

Що слухати польською мовою? Яку музику порадите? Чи є якась гарна сучасна польська музика для вивчення мови? За останні роки в руслі розвитку європейської музики і також завдяки популярним телешоу на музичній арені Польщі з'явилося кілька непоганих виконавців. Тож пропонуємо вашій увазі короткий огляд сучасних польськомовних виконавців популярних в Польщі.

1. LemON

Заснований в 2011 році польсько-лемківсько-український гурт, назва якого зовсім не лимонів стосується. Це поєднання частина слова ЛЕМківщина + англійське ON (як в turn on). Почалося все з того, що Igor Гербут зі своїм братом вирішили взяти участь в шоу Must be the music і ще на кастигну вразили журі своїм виконанням пісні Litaj ptaszko. Зараз це один з найпопулярніших поп-рок гуртів в Польщі. В творчому доробку хлопців 3 альбоми, 2 з яких – платинові, також номінації та перемоги в багатьох конкурсах.

2. Enej

Ще один супер-популярний гурт, який свою діяльність розпочав ще в далекому 2002 році. Деякі учасники гурту мають українське походження, що відчувається у фолькових мотивах їх пісень. Справжня популярність до гурту прийшла знову ж таки після участі в польському телешоу Must be the music Tylko muzyka. За час своєї діяльності гурт випустив 5 альбомів, один з яких тричі отримав статус платинового. Також на рахунку гурта численні перемоги в польських музичних конкурсах.

3. Coma

Для поціновувачів рок-музики – гурт розпочав свою діяльність ще у 1998 році у місті Лодзь і протягом перших 20-ти тижнів не покидав першого місця в списку хітів радіо Лодзь. З того часу хлопці успішно видали 6 альбомів, 2 з яких стали платиновими.

4. Dawid Podsiadło

Свою кар'єру розпочав з телевізійного шоу X Factor. На сьогодні видав 2 студійні альбоми, які користуються неабиякою популярністю (другий альбом двічі став платино-

вим) – непогано у свої 23. Виконує пісні англійською та польською мовами. Основні стилі, в яких працює – indie pop, indie rock. Цікаво, що хоч в основному реалізує себе як вокаліст, закінчив музичну школу по класу тромбона. Його музика дуже ритмічна, а лексика проста і зрозуміла, тож пропоную послухати.

5. Sylwia Grzeszczak

Талановита вокалістка, композитор та автор текстів – її пісні займають топові позиції в різних польських хіт-парадах. До сьогодні вже видала 3 студійні альбоми. А нагород отримала стільки, що для їх переліку створили окрему сторінку у Вікіпедії. На осінь 2016 заплановано випуск четвертого. Важко чітко окреслити стиль її музики, в основному це поп з різними додатками.

6. Ewa Farna

Перший альбом видала в 2006 році (їй тоді було 13 років) чеською мовою (Eva народилася в Чехії у польській сім'ї), і він одразу ж завоював чеську аудиторію та став платиновим, як і другий. В 2007 випустила першу платівку польською мовою і з того часу почала з'являтися у списках популярної польської музики на вершинах хіт-парадів. Що цікаво – досі співає двома мовами, іноді просто дублює пісні.

7. Kamil Bednarek

Ще один цікавий виконавець та композитор. В основному співає в стилях dancehall і reggae. Почав свою музичну кар'єру в 2008 році в складі гурту Star Guard Muffin. В 2012 році група розпалася, а з тих, хто залишився сформувався склад групи Bednarek. На сьогодні видали 2 альбоми (Jestem...(2012) – діамантовий та Od-dycham (2015) платиновий). Також

Kamil бере участь у спільних проектах з іншими польськими виконавцями, з такої співпраці зазвичай виходять гарні пісні. За час своєї кар'єри отримав багато нагород та номінацій у різноманітних музичних конкурсах.

8. Sarsa

Не так давно на польській музичній сцені – кар'єру розпочала в 2010 році в складі гуртів Fluktua та Sarsa Parrilla. Брала участь в телевізійних шоу Must Be the Music, Tylko muzyka, X Factor, The Voice of Poland. Але справжню популярність здобула в 2015 році, коли видала власний альбом Zapomnij mi, який отримав статус платинового. Основні стилі її музики – indie pop, muzyka alternatywna. Запам'ятається також через оригінальний стиль візуалізації в кліпах.

9. BOVSKA

Цьогорічна дебютантка польської музичної сцени – весною випустила свій перший альбом Kaktus. Інформації про неї в інтернеті можна знайти небагато, що в принципі зрозуміло. Закінчила Музичний університет ім. Фридеріка Шопена та академію мистецтв. Її пісня "kaktus" стала саундтреком до серіалу "Druga szansa".

10. Natalia Nykiel

Теж зовсім новенька у польському шоу-бізнесі: в 2013 році брала участь (і вийшла у фінал) в телепередачі The Voice of Poland. Осінню 2014 року побачив світ перший альбом авторки. Вже встигла отримати номінацію в категорії найкращий польський виконавець MTV Europe Music Awards 2015. Виконує пісні в стилі поп.

Одна из самых известных картин Леонардо да Винчи “Дама с горностаем”. В 1800 году полотно приобрел польский князь Адам Чарторыйский, картина является самым ценным экспонатом в польских собраниях.

До 31 марта 2017 года “Даму с горностаем” можно будет увидеть в Королевском замке на Вавеле (Краков).

EURO 2016: uśmiechnij się

Znani w anegdocie

* * *

Do Bertolta Brechta przyszedł młody człowiek i powiedział:

– Mam w głowie mnóstwo pomysłów i mogę napisać dobrą powieść, nie wiem tylko, jak zacząć.

Brecht się uśmiechnął i doradził:

– Bardzo prosto. Niech pan zacznie od górnego lewego rogu kartki...

* * *

Młody malarz skarżył się Janowi Matejce:

– Maluję obraz dwa dni, a potem czekam dwa lata, żeby go ktoś kupił.

Matejko się uśmiechnął i powiedział:

– Młody przyjacielu, nie trzeba się tak spieszyć. Jeśli będzie pan malować obraz dwa lata, to go pan sprzeda w ciągu dwóch dni.

* * *

Pierwsze koncerty Haendla w Londynie nie cieszyły się powodzeniem, co bardzo niepokoiło przyjaciół kompozytora. Haendel ich uspokajał:

– Nie martwcie się! W pustej sali muzyka brzmi lepiej.

* * *

Pisarz Kornel Makuszyński był zapałonym brydżystą. Gdy go kiedyś zapytano, czy gra na fortepianie, stwierdził:

– Bardzo rzadko, bo nie lubię, gdy mi się karty ślizgają...

* * *

Kiedyś w czasie rozmowy o osiągnięciach współczesnej techniki Bernard Show powiedział:

– Teraz, gdy już nauczyliśmy się latać w powietrzu jak ptaki, pływać pod wodą jak ryby, brakuje nam tylko jednego: nau-

czyć się żyć na ziemi jak ludzie.

* * *

Po jednym z odczytów Faradaya o indukcji elektromagnetycznej ówczesny minister zapytał go:

– Cóż za praktyczne korzyści przyniesie to pańskie odkrycie?

– Tego jeszcze nie wiem – odparł Faraday. – Ale mogę pana zapewnić, że wkrótce będzie pan z tego ściągał podatki.

* * *

Ktoś zapytał Georga Christopha Lichtenberga, niemieckiego uczonego:

– Czy mógłby mi pan wyjaśnić różnicę między czasem a wiecznością?

– Niestety, to niemożliwe. Wprawdzie ja mam dość czasu na wyjaśnienie, ale panu nie starczyłoby wieczności na zrozumienie.

Golonka z dipem grillowym

Składniki:

- 2 małe golonki wieprzowe,
- 4 młode ziemniaki.

MARYNATA:

- 2 łyżki musztardy delikatesowej,
- 1 szklanka ciemnego piwa,
- ½ szklanki soku jabłkowego,
- 2 łyżki brązowego cukru,
- 2 ziarenka ziela angielskiego,
- 1 łyżka soli gruboziarnistej,
- 1 łyżeczka rozartego w moździerzu kolorowego pieprzu.

DIP GRILLOWY:

- 2 łyżki musztardy,
- 1 łyżka majonezu,
- 3 ogórki kiszzone,
- 1 łyżka ketchupu,
- 1 ząbek czosnku,
- Sól i pieprz do smaku.

Przygotowanie:

Golonki włożyć do wysokiego naczynia.

Przygotować marynatę: musztardę utrzeć z solą i cukrem oraz pieprzem wlać piwo wymieszane z sokiem jabłkowym, dodać ziele angielskie i wymieszać. Tak przygotowaną marynatą zalać golonki, przykryć i wstawić na dobę do lodówki, mieszając od czasu do czasu.

Dip grillowy: majonez połączyć z ketchupem i musztardą, dodać posiekane ogórki oraz przeciśnięty przez praskę ząbek czosnku, doprawić do smaku solą i pieprzem.

Ziemniaki w chrzanie: młode ziemniaki dokładnie wyszorować ostrą ściereczką, nie obierać ze skórek, ponacinać delikatnie i w nacięcia włożyć masło, oprószyć grubo przyprawą do ziemniaków i solą, zawinąć w młode liście chrzanu oraz sreberko.

Grillowanie: na rozgrzanym grillu ułożyć ziemniaki oraz golonkę okrytą w folię aluminiową grillować pod przykryciem do czasu, aż będą miękkie. Kilka minut przed końcem grillowania golonki wyjąć ze sreberka i zrumienić skórki na ruszcie.

www.polonia.kharkov.ua

POLONIA
CHARKOWA

„Projekt współfinansowany w ramach
sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej
Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą”.

Zespół Redakcyjny: Oleg Czernijenko (red. naczelny),
Helena Murawjowa (red. wykonawczy,
opracowanie komputerowe),
Józefa Czernijenko, Bożena Dąbrowska.

Dla korespondencji: Ukraina 61202 Charków
pr. Pobiedy 48 m. 295

E-mail: poloniacharkowa@gmail.com

Adres redakcji: Ukraina 61057 Charków
ul. Mystectw 7/9 m.125
Tel./fax. +38 (057) 757 21 42